

volbene; det vilde saa i ethvert Fald lade dem ligge hen — og det kan maaskee være det Bedste, men saa bliver der i ethvert Fald ikke Tale om Indskrænkning af Byggefriheden og hvis man saa bagefter vilde expropriere, vilde Forholdet stille sig anderledes end nu. Jeg siger, at Monarchiet vil lade dette Forhold staae hen, indtil det er blevet behandlet i Rigsraadet, og først da vil det blive afgjort, om Kjøbenhavn skal være en Fæstning eller ikke, og i sidste Fald vil Monarchiet ikke fornøstigtviis kunne falde paa Indskrænkningen i Byggefriheden; om det med stor Bekostning og uden at vinde Noget derved, vil kaste Bolten ned i Graven, er et andet Spørgsmaal. Jeg mener derfor, at hvis vi vilde vise vedkommende Ciere en retfærdig Hensynstagen til deres Krav, som Grundloven tilfikkver dem, maae vi holde paa, at Loven faaer den Form, som har været tilraadet af det Fællesministerium, som har bragt Sagen i Betyggelse og som har sluttet sig til Commissionens Indstilling og som nu først er forandret i Regeringsudkastet. Der er endnu et formelt Punkt tilbage, der er vidtøftig fremhævet af den ærede Landstingsmand tilhøire (Behmann). Han sølte sig ilde tilmode ved at blive ledet ind paa en Discussion, som ikke hørte hjemme her, han bad endog Formanden om Tilgivelse for, at han vilde gaae saa vidt, som jeg havde anvist ham i mit Foredrag. Men han gik meget videre end jeg. Han gav sig til at discutere Grundene for og imod at opføre Fæstningsværker, hvis dette Udcast blev vedtaget, Allsammen Spørgsmaal, der ikke i fjerneste Maade vedrører Sagen. Jeg holdt mig derimod til det, som det ikke blot var min Ret, men min Pligt at holde mig til, til hvad der væsentligt betinger Kongerigets Stilling i Sagen. Jeg holdt mig til, at der er en saadan Forbindelse mellem det fortificatoriske Spørgsmaals Afgjørelse og denne Expropriationslov og den Maade, hvorpaa der skal gives Erstatning for Expropriationen, at den lovgivende Magt for Kongeriget ikke kan forholde sig fuldkommen ligegyldig overfor det. Der kan ikke være det allerfjerneste Indgreb af Kongerigets lovgivende Magt heri, at man siger: vi indrømme den af Fællesregjeringen udslede Expropriation paa den Betingelse, som den selv har opstillet. Det er Alt,

hvad vi gjøre, vi sætte ikke den mindste Tvang paa, hvorledes Afgjørelsen skal være. Wort Wortum vil ikke have den ringeste Indflydelse paa, i hvad Retning den endelige Afgjørelse af Befæstningsspørgsmaalet skal gaae. Det vil ikke være muligt derved at dreie Sagen til den ene eller den anden Side. Det er kun en simpel Sagtagelse af, hvad vi nødtvungne komme til at tage Hensyn til, at vi i denne Lov sige, at dens Ikrafttræden er betinget af den Forudsætning, som Commissionen udtrykkelig har angivet, og ingen anden. Søvrigt veed jeg meget vel, at det just ikke er ved en saadan Fremhævelse af disse Grunde, at der væsentlig kan indvirkles paa Sagen; jeg skal derfor ikke gaae videre.

Indenrigsministeren ad interim: Den ærede Drdsfører antydebe indirecte, at den af mig fremsførte Anskuelse skulde være illoyal. Jeg veed ikke, om det var saaledes?

Drdsføreren: Jeg antydebe ikke, at jeg betragtede den som illoyal. Jeg sagde, at en anden æret Rigsdagsmand havde nævnt denne Fremgangsmaade — eller i det Mindste en, der laa saa nær ved den af den høitærede Minister antydebe, at jeg ikke var istand til at see nogen Forskiel — og at han havde betegnet den som illoyal.

Formanden (ringer): Jeg vil betragte det, som om jeg havde givet den ærede Drdsfører Ordet, og giver det nu igjen til den høitærede Indenrigsminister.

Indenrigsministeren ad interim: Jeg maa dog spørge den høitærede Formand, om det stemmer med hvad der er sædvanligt her i Landstinget, saaledes indirecte at betegne en Anskuelse. Jeg er fuldt og fast af den Overbeviisning, at Monarchiet ikke opgiver sin Besiddelse af Indskrænkningerne i Eiendomsretten over de paagjældende Arealer. Paa hvad Monarchiet burde gjøre, skal jeg ikke indlade mig. Jeg tror, at den ærede Drdsfører har aldeles Urret i den Formening, at det, om det ogsaa ikke fik Befæstningsværkerne, som af Mange anses for ønskelige, saa allige-